

Pfv.II.20.023/2012/6.

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a dr. Csúri Gábor pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Balázs István ügyvéd által képviselt alperes, majd a felülvizsgálati eljárásban az ő jogutódjai I. r. és II. r. alperesek ellen házasság felbontása és járulékai iránt a Békési Városi Bíróság előtt 4.P.20.510/2008. szám alatt folyamatba tett és a Békés Megyei Bíróság 2.Pf.25.608/2010/8. számú ítéletével befejezett perében az említett számú jogerős ítélet ellen a felperes által 8. sorszám alatt előterjesztett, majd Pfv. 2., 3. és 7. sorszám alatt módosított felülvizsgálati kérelem folytán az 2012. március 6. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Az elsőfokú bíróság útján megkeresni rendeli a B.-i Körzeti Földhivatalt, hogy a B. ... hrsz.-ú, Cs. u. 48. szám alatti ingatlanra feljegyzett felülvizsgálat tényét törölje.

A felperes teljes személyes költségmentességére tekintettel a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

A felperes pártfogó ügyvédjének díja - pervesztességére tekintettel - a felperest terheli.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság a felperesnek és néhai Sz. I. házasságát felbontotta és a házastársi közös vagyon megosztásáról is határozott. Megállapította, hogy a B. ... hrsz. alatt bejegyzett és természetben a Cs. utca 48. szám alatti, a néhai néven bejegyzett ingatlan 35/200 tulajdoni hányadát a felperes megszerezte és a néhai 1/1 tulajdoni hányada 165/200 hányadra csökkent. Ennek bejegyzése iránt a földhivatalt megkereste. Az ingatlan kizárólagos használatára a néhait jogosította fel és az ingatlan közös tulajdonát árverési értékesítéssel megszüntette. A legkisebb árverési vételárat beköltözhető állapotban 9.700.000 forintban, lakottan 4.850.000 forintban határozta meg, azzal, hogy

mindkettőből a felperest 1.697.500 forint illeti és az esetleges többlet a felek között tulajdoni arányuknak megfelelően oszlik meg. A felek ingó vagyonát megosztotta és a felperest a néhai javára 388.250 forint 15 napon belül teljesítendő értékkiegyenlítésben marasztalta. Határozott az árverés végrehajtásának a szabályairól és a perköltségről. Megállapította, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének munkadíja 30%-ban az alperest, 70%-ban a felperest terheli. Ítéletének - egyebek közötti - indokolásában a házasfeleknek a néhai különvagyonai ingatlanán történt közös vagyoni beruházásai értékét 511.030 forintban állapította meg és ezt a beruházások befejezésekor teljes forgalmi értékhez, 8.300.000 forinthez viszonyítva a felperes tulajdoni hányadának a mértékét 6/200-ad részre tette. Miután azonban a néhai ennél magasabb, 35/200 felperesi hányadot ismert el, ennek megfelelően határozott. Az ingatlan legkisebb árverési vételárát a kiegészített szakértői vélemény alapján állapította meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen - több vonatkozásban - a felperes fellebbezett. A házastársi közös vagyon megosztásának a körében a felperes a tulajdoni hányadát 42/140-ed illetőségre kérte felemelni, a legkisebb árverési vételárát 14.000.000 forintban kérte meghatározni és ebből a felperest illető részt 4.200.000 forintra felemelni igényelte. Az ingó értékkülönbözetben való marasztalását is sérelmezte.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a házastársi közös vagyon megosztása tárgyában csak annyiban változtatta meg, hogy a felperes ingó értékkülönbözetben való marasztalását mellőzte. A felperesi tulajdoni hányad tekintetében azonban az elsőfokú bíróságnak a bizonyítékok - köztük a szakértői vélemény - mérlegelése eredményekénti rendelkezésével egyetértett. Az ingatlan forgalmi értékének a felemelésére és a felperest illető árverési vételárrész ezen alapuló felemelésére irányuló felperesi igényt alaptalannak ítélte. A kiegészített szakértői véleményt ugyanis aggálytalannak találta és arra figyelemmel, hogy az elsőfokú bíróság a szakértőt a tárgyaláson is meghallgatta, újabb szakértő kirendelésére szükségét nem látott. A szakértői vélemény aggálytalanságát illetően ítélete 4-5. oldalán álláspontját igen részletesen megindokolta. A felperesnek a néhai különadóssága törlesztésére fordított közös vagyoni megtérítési igényét az összszerszerűség bizonyítatlansága miatt ítélte alaptalannak.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Elsődlegesen érdemben a tulajdoni hányadának a 42/140-ed illetőségre, az árverési legkisebb vételárnak a 14.000.000 forintra és ebből a felperest illető résznek a 4.200.000 forintra való felemelését és a néhai 11.024 forint értékkülönbözet megtérítésére kötelezését kérte. Másodlagosan a fenti körben (a megtérítési igényen kívül) a másodfokú bíróság ítéletének az elsőfokú ítéletre

is kiterjedő hatályon kívül helyezését indítványozta. A felperesi tulajdoni igény nagysága tekintetében az alapul szolgáló tényállásnak a Pp. 206. §-a megsértésével történt megállapítására és a Csjt. 27. §-a szerinti közös vagyoni vélelem figyelmen kívül hagyására hivatkozott. Az ítéltetés alapjául szolgáló szakvéleményt homályosnak, hiányosnak tartotta és ezért a Pp. 182. § (3) bekezdésének az elmulasztását is jogszabálysértésként jelölte meg. A Pp. 213. §-ára hivatkozással sérelmezte, hogy az eljárás bíróságok a felperes lakáshasználati jog ellenérték iránti igényéről - a Csjt. 31/B. és 31/C. §-ai ellenére - nem határoztak.

A néhai, az alperesek jogelődje 2011. június 23-án a felülvizsgálati eljárás alatt elhunyt. Ezért a Kúria az eljárás félbeszakadását állapította meg, majd a hagyatékátadó végzés alapján a néhai gyermekeinek a jogutódlását is megállapította. A félbeszakadás alatt folyamatban volt hagyatéki eljárásban a felperes és a néhai jogutódjai egyezséget kötöttek, amelynek eredményeként a felperes a jogerős ítélet alapján bejegyzett tulajdoni hányadon kívül további 95/400-ad tulajdoni illetőséget szerzett.

A jogutódlást követően módosított felülvizsgálati kérelmében a felperes a tulajdoni hányada felemelésére és az alperes 11.024 forint megtérítésére, valamint a lakáshasználati jog ellenértékére irányuló felülvizsgálati kérelmét visszavonta. Az ingatlan közös tulajdonának árverés útján történő megszüntetése esetére az őt illető árverési vételárrészletnek a 4.200.000 forintban való megállapítását kérte.

Elsődlegesen a jogerős ítéletet követő körülményváltozások miatt a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta.

A módosított felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati eljárásra mint rendkívüli jogorvoslati eljárásra a Pp. XIV. fejezetében foglalt különleges eljárási szabályok az irányadóak. Ezek között a Pp. 270. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárás tárgya a jogerős ítélet. A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye. A Kúria a rendelkezésére álló (a jogerős ítélettel zárult) iratok alapján dönt. Ennek megfelelően a Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésében is rámutatott arra, hogy a felülvizsgálati eljárásnak csak olyan tény-körülmény-kérdés lehet a tárgya, a jogerős ítélet csak olyan kérdésben támadható, amely az első- és a másodfokú eljárásnak is a tárgya volt (BH 2001/4/172-II.). Ilyen feltételek között a felülvizsgálati eljárás ideje alatt elhunyt alperes halálát követő eseményeket, tényeket: a hagyatéki eljárás adatait és eredményét a Kúria a módosított felülvizsgálati kérelem elbírálásakor annak ellenére nem vehette figyelembe, hogy

az alperesi pozícióban időközben változás: jogutódlás következett be. A jogutódok az elhunyt jogelődjük helyébe léptek. A jogelőd elhunytáig végzett perbeli cselekményei és az addig meghozott bírói határozatok a jogutódokkal szemben is hatályosak (Pp. 62. § (3) bekezdése). A jogerős ítéletet követő jogutódlás - a felülvizsgálati eljárás különleges eljárási szabályai szerint - a jogerős ítéletnek és így a felülvizsgálati határozatnak is az alapjául szolgáló tényálláson nem változtathat. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban csak azt vizsgálhatta, hogy a perbeli jogvita tárgyában a felperes és az alperesek jogelődje által előterjesztett kérelmek és ellenkérelmek keretei között meghozott jogerős ítélet jogszabályt sértett-e vagy sem (BH 1999/255.).

A fentiek a jelen esetben azt jelentik, hogy a jogelőd halálát követő hagyatéki eljárás eredményétől, a felperes tulajdoni hányadának a jogerős ítélet szerinti 35/200-ad tulajdoni hányadának a 90/400-ad tulajdoni hányaddal való növekedésétől függetlenül a közös tulajdon árveréssel történő megszüntetése esetére a felperest megillető vételárat csak a jogerős ítélet szerinti 35/200-ad felperesi tulajdoni illetőség alapulvételével lehetett felülvizsgálni. Miután pedig a beköltözhető és a lakott forgalmi érték meghatározása tekintetében az eljáró bíróságok a Pp. 177. § (1) bekezdésének alkalmazásával a bizonyítás eszközéül szolgáló és a Pp. 182. § (3) bekezdésében foglalt hibáktól mentes szakértői véleményt a mérlegelési szabály megsértése nélkül fogadták el az ítélezésük alapjául, a felperest a fenti tulajdonjog alapján számítási hiba nélkül meghatározott összeg felperes által kívánt felemelésére a felülvizsgálati eljárásban nem kerülhetett sor. Megjegyezve, hogy a felperes által vélt szakértői hibák, hiányosságok tekintetében a szakértő tárgyaláson történő meghallgatásával és a szakvélemény kiegészítésével (Pp. 182. § (1) és (2) bekezdései) az elsőfokú bíróság széles körű eljárásjogi lehetőséget biztosított arra, hogy a felperes a szakértői véleménnyel kapcsolatos aggályait eloszlassa. Önmagában viszont az a körülmény, hogy a felperes az első és a másodfokú eljárásban sem fogadta el az eljáró bíróságok által okszerűen, ellentmondástól mentesen és iratszerűen értékelt szakvéleményt, annak aggályosságát nem jelenti, a mérlegelési szabály megsértésének a fogalmát nem meríti ki. A mérlegelési szabály megsértése - mint az ügy érdemi elbírálására kiható lényeges eljárási szabálysértés - csak akkor állapítható meg, ha a bíróság iratellenes, ellentmondó, a per adataiból nem következő megállapítást tett (BH 1995/2/103.). Ennek hiányában a bizonyítás adatainak újbóli értékelésére (a felülmérlegelésre) a jogszabálysértésre korlátozott (Pp. 270. § (2) bekezdése, 275. § (4) bekezdése) felülvizsgálati eljárásban törvényi lehetőség nincsen (BH 2001/4/197.). A bizonyítékok összevetett értékelésének a bíróság meggyőződése szerinti elbírálásának a joga a felülvizsgálati eljárásban nem vonható el.

A jogerős ítéletnek a közös tulajdon megszüntetése körében történő hatályon kívül helyezésére e felülvizsgálati határozat indokolásának elején kifejtett eljárási okokból éppúgy nem kerülhetett sor, mint ahogyan a jogerős ítéletet követő ténybeli változások miatt a jogerős ítélet megváltoztatása sem lehetséges. A felperes megnövekedett tulajdoni hányadát a közös tulajdon tényleges megszüntetésekor, az árverési vételár felosztásakor lehet majd figyelembe venni.

A kifejtetteknek megfelelően ezért a Kúria a jogerős ítélet módosított felülvizsgálati kérelemmel érintett részét a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárás illetékéről a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a szerint, az eredménytelen felülvizsgálati kérelemmel élő felperes pártfogó ügyvédje díja viselési kötelezettségéről a Pp. 87. § (2) bekezdése szerint rendelkezett.

Budapest, 2012. március 6.

Dr. Kőrös András s.k. a tanács elnöke, dr. Benkő Csilla s.k. előadó bíró, dr. Makai Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő